

KRISTIANSTADS KOMMUN
kommun@kristianstad.se

2024-04-19

1 (18)

Dnr- SI 2023:10304

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Fjälkinge
skola MH i Kristianstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Fjälkinge skola MH* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Fjälkinge skola MH i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin ledning och organisering av det pedagogiska arbetet. I detta ingår att försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen, samt se till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna, under ledning av rektorn, ser till att elever regelbundet får möjlighet att delge sina synpunkter om undervisningens innehåll och upplägg samt att elevernas synpunkter påverkar det kommande arbetet.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver stärka samsynen bland skolans personal i arbetet med att skapa trygghet och studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärarnas omdömen och betyg för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **21 oktober 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se

eller per post till, **Skolinspektionen , Box 156, 221 00 Lund**. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr-SI 2023:10304) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Fjälkinge skola MH leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn delvis följer upp skolans resultat men det saknas en analys med förklaringar till resultaten. Av inskickad dokumentation och av intervjuer med rektorn, lärare samt representanter för elevhälsan framgår att skolans resultat följs upp kontinuerligt genom Kristianstad kommuns systematiska kvalitetsarbete "BUSK". Som underlag i kvalitetsarbetet används betygsresultat, nationella prov, skol-enkäten, kommunens trygghet och trivselenkät och KÄRNAN (kommunens systematiska kartläggning av undervisningens kvalitet). Därutöver genomförs också på skolan avstämningsperioder med arbetslagen samt enkätundersökningar, utvecklingssamtal, trygghetsteamsmöten, elevrådsmöten och analys av kränkingsanmälningar. Rektorn deltar ibland i olika mötesformer så som med elevhälsamöten, avstämningsperioder och samlingar med all personal men många av mötena leds av elevhälsan eller av skolans förstelärare. Rektorn har begränsad insyn i undervisningens genomförande. Utöver medarbetarsamtalen där lärare och rektorn samtalar om undervisningen sker ingen uppföljning av hur undervisningen genomförs och några lektionsobservationer genomförs inte. Rektorns analys av den uppföljning som genomförs är begränsad och landar inte i förklaringar till resultaten utan handlar om att konstatera avvikelser och förändringar i kunskapsresultaten. Exempelvis beskriver rektorn att pojkar som grupp har ett lägre meritvärde i alla årskurser men det saknas förklaringar till vad det beror på.

Granskningen visar vidare att rektorn har beslutat om utvecklingsområden men kopplingen till en analys av skolans resultat är dock vag och det saknas i vissa fall konkreta

förbättringsåtgärder. Av intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan samt inkommen dokumentation framgår att rektorn har satt upp vissa utvecklingsområden för verksamheten. Ett av målen är ökad måluppfyllelse där fokus är på ämnena svenska, engelska och matematik utifrån sjunkande resultat i dessa ämnen men hur skolan arbetar med detta framgår inte. De sjunkande matematikresultaten har exempelvis inte någon åtgärd kopplad till hur lärares undervisning ska förändras eller i övrigt vilka åtgärder som krävs för att öka måluppfyllelsen i detta ämne. Andra utvecklingsområden som beskrivs är tillgängliga, anpassade och språkutvecklande lärmiljöer, ökad trygghet och studiero samt elevers delaktighet och motivation. Flera av dessa utvecklingsområden har skolan haft under flera år och det saknas en analys över varför just dessa områden är fortsatt prioriterade. Exempelvis ingår skolan sedan hösten 2022 i forskningsstudien IBIS (inkluderande beteendestöd i skolan) som är ett forskningsbaserat verktyg i arbetet med trygghet och studiero. KÄRNANs arbete med kartläggning av undervisningens kvalitet har landat i utvecklingsområden kopplade till inflytande, delaktighet och självständigt lärande men arbetet kring detta är inte påbörjat. De beskrivna utvecklingsområdena är inte heller förankrade hos samtliga personal. Flera i personalen beskriver att inget utvecklingsarbete pågår på skolan och även rektorn säger att all personal inte vet var utvecklingsarbetet är på väg. Rektorn beskriver också att anpassningar av undervisningen är ett utvecklingsområde, något som däremot inte nämns i någon annan intervju. Andra åtgärder som rektorn nämner som förbättringsåtgärder handlar inte om hur skolan ska arbeta för att utveckla verksamheten, utan om åtgärder kopplade till enskilda elever eller grupper av elever, såsom undervisning i särskild undervisningsgrupp. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår vidare att rektorn inte kontinuerligt följer upp resursfördelning genom kartläggning, eventuella åtgärdsprogram och samtal med personal, elever och vårdnadshavare vilket medför att rektorn inte styr hur resurserna ska fördelas. Utifrån att rektorn inte kontinuerligt deltar på möten kopplade till resursfördelning försöker istället elevhälsan i dialog med lärarna göra vissa omfördelningar av resurser för att möta de behov som uppstår.

Jämställdhet

Granskningen visar att rektorn inte leder ett jämställdhetsarbete och att det saknas övergripande strategi och struktur för arbetet. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att det inte pågår något jämställdhetsarbete på skolan som leds av rektorn. Även om det finns skillnader i kunskapsresultat, kränkingsanmälningar och enkätresultat mellan pojkar och flickor stannar det vid ett konstaterande och inga insatser kopplade till dessa iakttagelser har skett. På skolan sker inte något arbete eller några diskussioner kring jämställdhet men både lärare och elevhälsan har noterat att i vissa klasser är pojkarna mer framträdande än flickorna och att det finns ett behov av

att arbeta med jämställdhet eftersom det eventuellt finns en machokultur i vissa klasser. En del lärare arbetar med jämställdhet i elevgrupperna men det är inget arbete som rektorn driver eller tar del av eller för en dialog med lärarna om. Vissa lärare arbetar med bemötande i klassrummet utifrån könsperspektiv och ger exempel på att de fördelar ordet och tänker utifrån pojk-/flickperspektivet när de sätter ihop elevgrupper och placering i klassrummet.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorns ledning och organisering av det pedagogiska arbetet är svag. Av inskickat material och intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsan framgår att det på skolan finns organisatoriska förutsättningar för samverkan som inkluderar arbetslagsmöten och konferens en gång i veckan. Varje vecka är det också konferens där fokus alternerar mellan ämneskonferenser och med Kärnans utvecklingsarbete. På skolan finns också en utvecklingsgrupp som träffas regelbundet. Utvecklingsgruppen består av förestelärarna, representanter från alla arbetslag och specialpedagogerna. Utöver det träffas lärarna och personal i andra konstellationer vid behov. Rektorn följer dock inte upp resultatet av arbetet i arbetslagen och personalen är ofta utelämnade till att själva driva utvecklingsarbete. Flera i personalen berättar också att de efterlyser ökad närvaro av rektorn på möten och tydligare struktur i arbetet. Det sker viss samverkan i arbetslagen och i ämneslagen men det finns inget som lärarna är ålagda av rektorn att göra eller något som rektorn följer upp. Rektorn försäkrar sig inte heller om att det sker ett kollegialt lärande med fokus på att utveckla undervisningen. Det är inte tydligt vad som ska diskuteras i arbetslagen och de saknas stöd av rektorn kring vad rektorn ser behöver arbetas vidare med i syfte att utveckla undervisningen. Ett arbete om effektiv undervisning samt med den röda tråden ur ett F-9 perspektiv är sedan tidigare påbörjat men visar sig ha avstannat. Något kollegialt lärande mellan arbetslagen i årskurs 4-6 och årskurs 7-9 förekommer inte. Det framgår också att det är otydligt bland personalen vilka arbets- och förhållningssätt som råder på skolan och att det har varit ett återkommande problem. Det saknas en samsyn bland personalen till exempel när det gäller hur undervisningen struktureras och ordningsregler, vilket beskrivs närmare under områdena Undervisning samt Trygghet och studiero. För obehöriga lärare finns inte heller någon planerad introduktion utan enbart en checklista att tillgå.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin ledning och organisering av det pedagogiska arbetet. I detta ingår att försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen, samt se till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Granskningen visar att rektorn till viss del skapar förutsättningar för lärare att samverka men rektorn leder inte arbetet. Rektorn försäkrar sig inte heller om att det sker ett kollegialt lärande med fokus på att utveckla undervisningen eller ser till att skolan har arbets- och förhållningssätt som är tydliga och tillämpas av alla lärare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tar ett större ansvar när det gäller att ge lärarna möjligheter att samverka, genom att exempelvis tydliggöra roller, mandat och ansvar och se till att skolan har en fungerande mötesstruktur där lärare och elevhälsopersonal kan träffas och utveckla kollegialt samarbetet under ledning av rektorn. Rektorn rekommenderas att leda hur det pedagogiska arbetet ska bedrivas på skolan och se till att lärare delar med sig av sina kunskaper och lär av varandra. Rektorn rekommenderas också att arbeta för en samsyn kring förbättringsåtgärder och i samverkan med personalen identifierar inom vilka arbets- och förhållningssätt samsyn saknas. Därefter tydliggöra dem och följa upp att de tillämpas av alla lärare. Det kan exempelvis ske genom rektorns ledning och organisering av skolans olika mötesforum och genom strukturerade verksamhetsbesök.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Variation och struktur i undervisningen

Granskningen visar att undervisningen i huvudsak är varierad och elevernas ges till övervägande del ett aktiv lärarstöd. Av intervjuer med lärare och elever samt av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att eleverna oftast möts av en varierad

undervisning, men att variationen inte är lika framträdande på högstadiet. Många lärare varierar undervisningen genom olika typer av uppgifter och arbetssätt, genom att använda sig av praktiskt material, undersökningar, diskussion, film, frågesport, spel och sånger. Flertalet lärarna arbetar också med att variera arbetsformer utifrån att eleverna får arbeta enskilt, i par och i olika grupper. Däremot är undervisningen på en del lektioner på högstadiet mindre varierad där eleverna till stor del endast arbetar med läroböcker eller med datorn. Vidare framgår att flera lärare arbetar med lärarstöd genom att inleda lektionen med att förklara vad eleverna ska arbeta med. Eleverna har möjlighet att ställa frågor under lektionen om de inte förstår och lärarna förklarar på olika sätt och förtydligar om något är svårt. Vissa lärare stödjer också eleverna genom att visa elevexempel, uppmuntra eleverna och säga att de vet att eleverna kan och ge positiv återkoppling. Dock framgår det att eleverna på högstadiet önskar mer tydlighet i form av genomgångar av lärarna i vissa ämnen så att eleverna vet vad de ska göra och förstå hur de ska genomföra uppgiften. På lektioner som Skolinspektionen observerat är det stor skillnad i hur mycket lärarstöd eleverna får för att komma igång med sitt arbete och bibehålla engagemang. Även om lärarna rör sig runt i klassrummet för att försäkra sig om att eleverna har förstått uppgiften och försöker följa upp hur det går för dem är det många elever som har svårt att fokusera på arbetsuppgiften och där läraren har svårt att ge eleverna det lärarstöd de behöver för att de ska fortsätta arbeta. Många elever hjälper och frågar varandra istället för att be läraren om hjälp.

Granskningen visar vidare att undervisningen som genomförs i vissa ämnen är strukturerad för att skapa en tydlighet för eleverna. Av samtliga intervjuer och av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att undervisningen struktureras och organiseras i vissa ämnen men i andra ämnen är undervisningen mindre väl strukturerad. Undervisningen i vissa ämnen innefattar en tydlig start som anger lektionens mål och innehåll samt en gemensam avslutning. Lärarna på mellanstadiet arbetar för en gemensam struktur i klassrummet där det också ingår att lärarna går igenom och samtalar om vad de ska göra och ger exempel på varför de ska lära sig olika saker. På högstadiet sker inga diskussioner kring likartade strukturer och inte alla lärare förmedlar lektionens mål samt innehåll och arbetsgång. Det framgår också att det är stora skillnader bland lärarna på högstadiet när det handlar om att ha genomgångar inledningsvisa så att det blir tydligt för eleverna vad de förväntas lära sig och vad de ska göra. Vidare framgår det att avslutningen på lektionen ser olika ut och kan ibland bestå av någon form av kort sammanfattning alternativt avsaknad av en gemensam avslutning där eleverna plockar ihop sina saker och lämnar klassrummet. Lärarna berättar att det sker sällan diskussioner på skolan om hur man kan arbeta med att strukturera undervisningen och att detta är ett återkommande problem på skolan och inget som följs upp av rektor.

Stimulans och utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att vissa lärare arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation. Av intervjuer med lärare, elever samt av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att det skiljer sig i vilken omfattning lärarna uppmuntrar och motiverar eleverna att arbeta med sina uppgifter. Det finns lärare som arbetar återkommande med att ge eleverna återkoppling genom att berätta att eleverna kan, stöttar, uppmuntrar och berömmar eleverna för att få dem att tro på sig själva. Medans andra lärare gör det bara när eleverna tycker att något är svårt till att det finns lärare som inte ger någon form av återkoppling alls. En del lärarna visar också att de har höga förväntningar på eleverna genom att vara tydliga med vad de förväntar sig. Eleverna på högstadiet berättar att det är bara vissa lärare som uttrycker höga förväntningar på eleverna genom att visa att eleverna ska lyckas bland annat genom att ha välgjorda uppgifter och prov.

Av granskningen framgår vidare att lärarna i huvudsak anpassar lektionens innehåll och arbetssätt till aktuell elevgrupp. Av samtliga intervjuer samt av Skolinspektionens observationer framgår att lärarna arbetar för att anpassa undervisningen både på individ- och gruppnivå. Lärare ger exempel på att de inleder lektioner med uppgifter på en nivå som alla klarar av och sedan låter eleverna arbeta vidare med uppgifter utifrån deras förutsättningar och nivå. Lärare anpassar undervisningen genom att till exempel låta eleverna arbeta med böcker som har olika svårighetsgrad eller genom att anpassa hur eleverna redovisar uppgifter. Ett annat exempel är när eleverna arbetar med projekt där alla får samma uppgift men genomför den på olika sätt. Eleverna får se film, lyssna och diskutera tillsammans och arbeta med tillhörande skrivuppgift som nivåanpassas. För de elever som behöver arbeta med svårare uppgifter och utmanas finns vissa möjligheter att arbeta med material på gymnasienivå och i en del ämnen har lärarna olika prov där eleverna kan få välja nivå. Dock berättar elever att de bara ibland får svårare uppgifter att arbeta med utan att det oftast handlar om att de ska arbeta klart uppgifter.

Elevernas delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna ges enstaka möjligheter att reflektera över och ta ansvar för sitt eget lärande och endast till viss del deltar i planering och utvärdering av undervisningen. Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framgår att vissa lärare ibland låter eleverna reflektera över sitt eget lärande. Lektionerna innehåller då öppna frågor och eleverna ges möjlighet att pröva olika strategier att lösa uppgifter. Lärarna låter elever i vissa årskurser använda egna skrivtavlor där de skriver sina lösningar på uppgifter och hur de därigenom kan visa på olika lösningar av samma problem. Skrivtavlor används också för att lärarna ska få en bild av vad eleverna kan. Vidare framgår att eleverna har begränsade möjligheter att påverka undervisningens innehåll och arbetssätt. På vissa lektioner är eleverna med och påverkar innehållet i undervisningen

och kommer med förslag på hur de vill lära sig, hur de ska arbeta, och hur de ska visa sina kunskaper. Eleverna kan uttrycka sig om undervisningen genom utvärdering på mentorstiden eller om de väljer att kontakta en lärare och berätta. I några få ämnen ges eleverna möjlighet att tycka till om innehållet och vad som var bra i undervisningen genom att exempelvis låta eleverna skriva ned vad som var bra med veckan, hur arbetet fungerade eller låter eleverna utvärdera lektionen genom "tummen upp och ned" men i övrigt har eleverna sällan möjlighet att utvärdera undervisningen. Enstaka exempel ges på att utvärdering kan ske i samband med att de följer upp klassens mål och att de då kan få syn på problem som kan vara kopplade till undervisningen eller till eleverna. Det är dock oklart för eleverna vad lärarna gör med informationen som framkommer vid utvärderingarna och det finns de elever på högstadiet som inte vågar framföra något eftersom det inte kommer göra skillnad för eleverna samt att det inte leder till någon vidare dialog utifrån elevernas synpunkter.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna, under ledning av rektorn, ser till att elever regelbundet får möjlighet att delge sina synpunkter om undervisningens innehåll och upplägg samt att elevernas synpunkter påverkar det kommande arbetet.

Granskningen visar att eleverna visserligen har vissa möjligheter att påverka innehåll, arbetssätt och redovisningsformer men ges sällan möjlighet att utvärdera undervisningen och ser inte kopplingen till hur det påverkar det kommande arbetet. Detta riskerar att eleverna inte ges möjlighet att ha reellt inflytande över undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och lärarna ger eleverna möjlighet till ökad delaktighet i undervisningen. Inledningsvis rekommenderas rektorn och lärarna att gemensamt diskutera i vilka former och med vilken regelbundenhet eleverna ska ges möjlighet att utvärdera och lämna synpunkter på undervisningen. Förslagsvis kan rektorn också inventera hur olika lärare arbetar med att utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna och hur det fungerar. Rektorn kan även tillsammans med lärare undersöka hur lärare ska ta reda på, ta tillvara på och sammanställa elevers synpunkter om undervisningen, och vidare hur elevernas synpunkter kan påverka planeringen av det kommande arbetet. I det kommande arbetet kan olika metoder behöva utvecklas för de olika stadierna så att eleverna ges förutsättningar att utvärdera och lämna synpunkter efter ålder och mognad. Arbetet kan exempelvis införlivas i lärarnas arbete i arbetslagen för att olika metoder ska

kunna sprida sig över stadiegränserna. Arbetet kan sedan följas upp och utvärderas av rektorn och förestelärarna i utvecklingsgruppen eller inom Kärnans arbete.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Studiero

Granskningen visar att det saknas ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero på skolan. Av samtliga intervjuer samt av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna har olika förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero och att inte alla lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn studiemiljö. Detta får till följd att studieron varierar mellan klasser och att det är oroligt och stökigt på flera lektioner. På skolan saknas en samsyn kring skolans gemensamma ordningsregler. Dock har lärare som undervisar i årskurs 4-6 kommit längre i arbetet med att ha gemensamt förhållningssätt och för att hantera när det uppstår ordningsstörningar. Ordningsreglerna handlar bland annat om att komma i tid till lektionen, ha med sig material och att mobiler ska samlas in, däremot ser inte alla lärare till att dessa regler följs. Avsaknad av en tydlig struktur på lektionerna bidrar också till att det inte är studiero i alla klasser. En del lärare är tydliga med att förklara och ha genomgångar så att eleverna förstår och vet vad de ska göra på lektionen men det finns också lärare vars undervisning inte är lika strukturerad och där elever återkommande tappat koncentrationen och ägnar sig åt annat än skolarbetet. Rektorn initierar inte några gemensamma diskussioner med personalen kring arbetet med studiero. Rektorn för heller ingen dialog och ger inget stöd hur personalen ska hantera ordningsstörande beteende, vilket medför att det tas informella beslut eller att personalen inte vågar agera. När elever stör undervisningen hanterar en del lärare det genom tillsägelser medan vissa lärare väljer att inte agera när det är stökigt utifrån att eleverna inte bryr sig och det ger ingen effekt. I de fall lärarna vidtar åtgärder för att skapa studiero ger det enbart effekt på kort sikt. Inte heller alla lärare ringer hem till vårdnadshavaren trots att det är bestämt att det ska göras när elever stör ordningen. Eleverna är tydliga med att de vill att lärarna gör mer för att skapa studiero och att det behöver finnas fler konsekvenser för de elever som stör undervisningen. På skolan finns en konsekvenstrappa

som ska användas vid ordningsstörande beteende men det är inte tydligt för personalen när den ska användas och vilket stöd de kan få av rektorn i arbetet.

Trygghet

Granskningen visar att det på skolan saknas ett arbete för att skapa en trygg skolmiljö. Av samtliga intervjuer framgår att elevernas upplevelse av trygghet kartläggs. Skolan använder sig av olika verktyg för att kartlägga elevernas trygghet bland annat genom förs kommunens trygghet- och trivselenkät i samtliga klasser varje år och skolans trygghetsteam, där representanter för elevhälsan och elevrådet deltar, genomför trygghetsvandringar. Utöver det genomförs enkät om nätetik i årskurs 5 och 7, enkät inför utvecklingssamtal samt riktade enkäter från kuratorn. Skolan har ett fungerande system för inrapportering av kränkingsanmälningar och antalet kränkingsanmälningar uppges vara många. Det är elevhälsan som följer upp och analyserar enkäterna. Enkäterna visar att det i varje klass finns elever som inte känner sig trygga. Det handlar framförallt om ett dåligt språkbruk, att det förekommer en hård jargong och så kallade skojbråk. Tryggheten är bättre i mellanstadiet än i högstadiet. Förutom att det är mycket oroligt och stökigt i vissa elevgrupper och att det finns elever som bidrar till en otrygg miljö genom att tänja på gränserna och dra med andra elever visar kartläggningarna att eleverna upplever att matsalen, omklädningsrummen, fotbollsplanen men även andra områden på skolgården är platser där konflikter uppstår. På skolan sker mycket skadegörelse, ordningsstörande, skrik, elever som öppnar dörrar till klassrummen och personalen beskriver det som att de "släcker bränder". Det framgår att det på skolan saknas gemensamt förhållningssätt för att arbeta med trygghet och det finns en otydlighet i kollegiet kring skolans ordningsregler. Exempelvis som beskrivits ovan så har personalen ingen samsyn kring hur ordningsstörande beteende hanteras. På skolan finns personal som inte reagerar och en del är rädda och tittar bort när saker sker. Det framgår att det sker få diskussioner tillsammans med rektorn kring arbetet med trygghet och det är elevhälsan tillsammans med lärarna som försöker sätta gränser och hjälpa åt att driva arbetet och lösa situationer som uppstår för att öka tryggheten. Elevhälsan träffar arbetslagen regelbundet och följer upp frånvaro och kränkingsanmälningar men rektorn deltar inte kontinuerligt i skolans möten kopplade till trygghet. Även skolans konsekvenstrappa är mycket otydlig och även där saknas det samsyn när och hur den ska användas. Skolan har påbörjat ett arbete för att skapa trygghet men det är inte förankrat och implementerat bland personalen. Exempelvis har utvecklingsgruppen tillsammans med lärarna påbörjat ett arbete och tagit fram nya riktlinjer för vad som gäller i skolans korridorer och klassrum. Skolan har också vidtagit åtgärder i form av ökad bemanning på fotbollsplanen och på rasterna men samtidigt är det skolans rastvaktsschema för lärarna i årskurs 4-6 som först prioriteras bort

när lärarna behöver vikariera för varandra. Rektorn har gett fritidsledaren och socialpedagog i uppdrag att utifrån en handlingsplan aktivt arbeta med tryggheten med extra fokus på matsalen och omklädningsrummen. Dock går mycket av socialpedagogens tid åt till att vikariera för lärare. Skolan ingår också i forskningsprojektet IBIS där det finns en struktur för hur man kan arbeta med trygghet. I IBIS teamet ingår förstelärare och kurator som arbetar med kartläggning, material och diskussioner i personalgruppen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver stärka samsynen bland skolans personal i arbetet med att skapa trygghet och studiero.

Skolinspektionens granskning visar att personalen på skolan saknar gemensamma strukturer och ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa trygghet och studiero. Lärare vidtar främst åtgärder som ger effekt på kort sikt för att öka elevernas trygghet och studiero och vidtar inte alltid ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö för eleverna.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar det samlade arbetet kring att skapa samsyn kring hur trygghet och studiero skapas på skolan samt säkerställer att lärare har vetskap om och använder ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn och trygg miljö för eleverna. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Rektorn kan därför utveckla arbetet genom att bland annat följa upp att ordningsregler blir kända, används och ger effekt, samt se till arbetsprocessen och reglerna vid behov förändras. I arbetet med ordningsreglerna rekommenderas även att elever och vårdnadshavare deltar. Lärarna kan på lektionerna, tillsammans med eleverna, kontinuerligt diskutera vad som krävs för att skapa trygghet och studiero. För att skapa en trygg miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero behöver också fungerande forum skapas för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. I detta arbete kan lärarna till exempel delge varandra goda exempel. När det gäller att vidta åtgärder när trygghet och studieron brister behöver rektorn tydliggöra vilka strategier som lärarna ska använda, så att eleverna möter samma förhållningssätt oavsett vilken lärare de möter.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg tillsammans men ser inte till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att lärarna har möjlighet att samverka i arbetet med bedömning och betyg inom ramen för den mötestid som finns. Lärare i vissa årskurser och i vissa ämnen träffas också och samverkar kring både planering och bedömning. Samverkan sker vid rättning och bedömning av nationella prov men utöver det finns ingen avsatt tid för samrättning och sambedömning. Däremot framgår av intervjuer med rektor och lärare att arbetet bygger på lärarnas initiativ och leds inte av rektorn. Rektor ser inte till att lärarna använder olika metoder i syfte att öka likvärdigheten och rektorns insyn i lärarnas arbete med bedömning är överlag låg. Lärarna använder sig av Skolverkets bedömningsstöd i syfte att göra likvärdiga bedömningar, men det bygger på lärarnas egna initiativ om och hur dessa bedömningsstöd används vilket får till följd att det ser olika ut bland lärarna om och hur de används.

Rektorns analys av betyg

Granskningen visar att rektorn inte följer upp och analyserar betyg och nationella prov i syfte att identifiera eventuella skillnader och avvikelser. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn inte analyserar avvikelserna mellan nationella prov och betyg. Rektorns uppfattning är att resultaten ligger ungefär på samma nivå som betygen. Dock framgår det av officiell statistik för läsåret 2022/2023 att det finns avvikelser mellan nationella prov och betyg, både gällande att skolan sätter högre betyg än de nationella proven samt lägre betyg, men att rektorn inte fört några diskussioner med lärarna kring avvikelserna i de olika ämnena. Lärarna i årskurs 4-6 har haft diskussioner med lärarna i årskurs 7-9 som anser att lärarna sätter för höga betyg i årskurs 6 men dessa diskussioner har genomförts på lärarnas egna initiativ. I övrigt sker inga diskussioner bland lärarna i årskurs 7-9 kring avvikelser mellan nationella prov och betyg.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärarnas omdömen och betyg för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte gör en analys av omdömen och betyg i syfte att skapa en likvärdighet i lärarnas arbete med bedömning och betyg. Att bedömningen inte är likvärdigt riskerar att urholka det underlag som rektorn har att utgå ifrån i sin analys av verksamheten och de behov som finns.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn påbörjar ett arbete med att följa upp och analysera lärarnas omdömen och bedömningar ur ett likvärdighetsperspektiv. Rektorn behöver undersöka om det finns omotiverade avvikelser och föra diskussioner med enskilda lärare, arbetslag eller hela kollegiet för att kunna besluta om utvecklingsinsatser. Syftet med insatserna bör vara att höja likvärdigheten och bedömarkompetensen på skolenheten.

På Skolinspektionens vägnar

 Johanna Oskarsson Abraha...

Johanna Oskarsson Abrahamsson
Beslutsfattare
Signerat av: Johanna Oskarsson Abrahamsson

 Ingrid Jacobsson

Ingrid Jacobsson
Föredragande
Signerat av: Ingrid Jacobsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Jenny Fahlman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 13-14 februari 2024. Besöket genomfördes av utredare Ingrid Jacobsson och Jenny Fahlman.

Fjälkinge skolan MH är en årskurs 4-9 skola i Kristianstad kommun. Skolan har cirka 370 elever.